

Kontroll av sjukdomsfrihet från PRRS och AD samt övervakning av salmonella hos gris som utgör del av Sveriges särskilda salmonellagarantier 2022

Bakgrund

Gård & Djurhälsan har under många år varit huvudman för övervakningen av både PRRS, AD och salmonella hos gris.

Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome (PRRS) är en sjukdom som ger symptom i reproduktionsorgan och luftvägar hos gris. Hur sjukdomen yttrar sig beror till exempel på virusstammen och den drabbade besättningens hälsostatus. De allvarligaste symptomen ses vid nyintroduktion med kastningar, ökad andel dödfödslar och hög späddgrisdödlighet. I besättningar som haft smittan en tid ses problemen framför allt bland växande grisar. PRRS gör att grisarna blir mer känsliga för andra infektioner, vilket leder till en ökad antibiotikaförbrukning samt en minskad lönsamhet.

Aujezkys Disease (AD) orsakar sjukdom i bland annat centrala nervsystemet, andningsorgan och reproduktionsorganen hos gris. Hur sjukdomen visar sig beror på djurets ålder och hos nyfödda grisar kan dödligheten närma sig 100%. Även andra djurslag kan drabbas av sjukdomen, vilket ofta resulterar i ett mycket akut insjuknande med kraftig klåda och påföljande död.

Sjukdomsfrihet från PRRS och AD är en viktig del i den svenska djurhälsomodellen och Sverige är sedan länge fritt från båda sjukdomarna. Globalt sett är frihet från PRRS ovanligt och utgör därför en viktig konkurrensfördel för svensk grisproduktion.

PRRS/AD-övervakningen utgör förutsättningarna för officiell frihet för AD och är grunden för den övervakning som nationella föreskrifter för PRRS baserar sig på. Proverna används dessutom även för övervakning av andra epizootiska sjukdomar. Att denna övervakningsmodul fungerar är alltså väldigt viktigt för svensk sjukdomsövervakning och möjlighet att upprätthålla nationella smittskydds föreskrifter.

En låg förekomst av salmonella är framför allt viktigt ur ett folkhälsoperspektiv, eftersom det ger en hög livsmedelssäkerhet. Genom låg förekomst av salmonella i hela den inhemska livsmedelskedjan kan Sverige ställa krav vid införsel av både livsmedelsproducerande djur samt köttprodukter och ägg. För att Sverige ska kunna upprätthålla dessa så kallade salmonellagarantier krävs att vår salmonellafrihet redovisas. Provtagning för salmonella i grisbesättningar är en del av de åtaganden som

behövs för att uppfylla kraven enligt de av EU beviljade särskilda salmonellagarantierna.

Resultat

Under 2022 togs totalt 586 PRRS-prover i 20 livdjursproducerande besättningar, 13 suggpooler samt en bruksbesättning, se tabell 1. I slakteriprovtagningen togs 2 377 prover avseende PRRS och AD. Under 2022 har PRRS inte påvisats i någon besättning.

Tabell 1. Antal PRRS-prover tagna i fältprovtagningen under 2022

Besättningskategori	Antal besättningar	Antal prover
Kärn Avel	2	113
Kärn Elit	9	136
Gyltbesättningar	9	128
Suggpooler	13	200
Bruksbesättning	1	9
SUMMA	34	586

Under 2022 togs totalt 433 prover för salmonella i 20 livdjursbesättningar, 13 suggpooler och två bruksbesättningar, se tabell 2. Salmonella påvisades inte vid något tillfälle.

Tabell 2. Antal Salmonellaprover tagna i fältprovtagningen under 2022, ett prov representerar fem suggor

Besättningskategori	Antal besättningar	Antal prover
Kärn Avel	2	20
Kärn Elit	9	80
Gyltbesättningar	9	90
Suggpooler	13	240
Bruksbesättningar	2	3
SUMMA	35	433

Diskussion

Det finns behov av att modernisera strukturen och systemet för uttag av övervakningsprover på slakteri inklusive incitament och ersättning för slakterierna att utföra provuttaget.

Ett modernt system för provuttag på slakteri bör kunna anpassas utifrån förändrat behov av övervakning. Till exempel kommer med största sannolikhet ett stort antal prover att behöva tas ut för att kunna förbättra övervakningen av salmonella. Detta skulle för gris även kunna omfatta uttag av muskelvävnad för analys av köttsaft.